

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 12 lipca 2024 r.
znak sprawy: DHR.n.8110.13.2024

Pan Janusz Wojciechowski
Komisarz ds. Rolnictwa Unii Europejskiej

Pan Virginijus Sinkevičius
Komisarz ds. Środowiska, Oceanów i Rybołówstwa

**Dotyczy: przedłużenia terminów na dostosowanie miejsc do przechowywania
nawozów naturalnych**

Szanowni Panowie Komisarze,

obowiązki w zakresie przechowywania nawozów naturalnych wynikające z dyrektywy 91/676/EWG¹ tzw. dyrektywy azotanowej transponowane zostały w Polsce poprzez ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne² i rozporządzenie Rady Ministrów³ tzw. program azotanowy. Program azotanowy wskazuje, że podmioty prowadzące chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie mniejszej lub równej 210 Dużych Jednostek Przeliczeniowych (DJP) mają czas na dostosowanie powierzchni lub pojemności miejsc do przechowywania nawozów naturalnych do dnia 31 grudnia 2024 r. Do tego czasu mają przechowywać nawozy naturalne w sposób bezpieczny dla środowiska. Dla dużych gospodarstw - powyżej 210 DJP - termin na dostosowanie minął 31 grudnia 2022 r.

W trudnej sytuacji znalazły się szczególnie gospodarstwa mniejsze tj. do 210 DJP. Sytuacja ekonomiczna w gospodarstwach rolnych wynikająca m.in. z konsekwencji pandemii, wojny na Ukrainie, destabilizacji rynków rolnych, potrzeby utrzymania konkurencyjności krajowego sektora rolnego powoduje konieczność wydłużenia terminu na dostosowanie przez mniejsze gospodarstwa odpowiedniej powierzchni / pojemności miejsc do przechowywania nawozów naturalnych.

Pandemia ujawniła nowe problemy, z którymi musieli zmierzyć się rolnicy: ograniczenia w pracy przedsiębiorstw, zakłócenia dostaw, ograniczona dostępność

pracowników i materiałów, zmiany w funkcjonowaniu urzędów. Przystoje, a także ostrożność w podejmowaniu decyzji inwestycyjnych, miały wpływ na wydłużenie niezbędnego czasu na realizację inwestycji w miejsca do przechowywania nawozów naturalnych. Ponadto większość mniejszych gospodarstw (do 210 DJP) w sytuacji kryzysu stanęła przed wyborem, czy koszty doposażenia pokryte zostaną przez prowadzoną przez nich produkcję zwierzęcą.

W tym miejscu należy wskazać, że w latach 2010-2020 w rolnictwie w Polsce zachodziły istotne zmiany mające wpływ na sposób i skalę magazynowania nawozów naturalnych. W okresie tym nastąpiło istotne zmniejszenie liczby gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie, w wyniku masowego rezygnowania z produkcji zwierzęcej przez gospodarstwa rolne, zwłaszcza o małej i bardzo małej liczebności stad na rzecz koncentracji produkcji zwierzęcej w gospodarstwach wielkotowarowych. Natomiast mniejsze gospodarstwa najczęściej stosują tradycyjne metody produkcji – utrzymywanie na ściółce, okresowy wypas i mniej intensywne metody produkcji. W gospodarstwach tych zrównoważona produkcja może wiązać się z większym powiązaniem produkcji roślinnej i zwierzęcej, z utrzymywaniem rodzimych i lokalnych ras zwierząt gospodarskich, które są dostosowane do lokalnego środowiska i tradycyjnych sposobów produkcji. Jednak gospodarstwa o mniejszej skali produkcji zwierzęcej mają ograniczone możliwości inwestycyjne pozwalające na wyposażenie gospodarstwa w profesjonalne płyty obornikowe czy zbiorniki na płynne nawozy naturalne oraz zapewnienia własnego wkładu finansowego na ten cel. W połączeniu z innymi wymaganiami i obciążeniami oraz niestabilną sytuacją rynkową, może to przyczyniać się do rezygnacji z produkcji zwierzęcej. Rezygnacja kolejnych gospodarstw z produkcji zwierzęcej prowadzonej na małą skalę może w negatywny sposób wpłynąć zarówno na pogłowie zwierząt, w szczególności ras ekstensywnych i lokalnych, jak również na środowiskowe łączenie produkcji zwierzęcej z produkcją roślinną. Może to powodować także skutki w zakresie zachowania różnorodności biologicznej i negatywnie wpłynąć na prowadzone programy ochrony zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich. Dlatego utrzymanie produkcji zwierzęcej w małych gospodarstwach ma kluczowe znaczenie dla promowania zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz ochrony środowiska jako całości.

W okresie negocjacji z Komisją Europejską (KE) pierwszego programu azotanowego, tj. w latach 2017 – 2018, jak również przed tym okresem nie mieliśmy do czynienia i nie przewidywaliśmy sytuacji pandemii, z jaką mierzyła się nie tylko Polska, ale i cała Europa, a następnie wojny na Ukrainie, czego konsekwencje do dziś odczuwamy. Dlatego nasze działania muszą być dostosowywane do obecnych, a nie przeszłych sytuacji, w tym identyfikowanych problemów, potrzeb oraz skutków pandemii, wojny, destabilizacji rynków z jakimi w ostatnich latach spotykamy się.

Wyrażając głębokie przekonanie, że dążymy do tych samych celów tj. ochrona środowiska i klimatu przy jednoczesnym utrzymaniu konkurencyjności europejskiego sektora rolnego, pragnę poinformować Komisję, o działaniach jakie w zaistniałych warunkach planuje w najbliższym czasie podjąć Rząd Rzeczypospolitej Polskiej – tj. wydłużyć termin, do 31 grudnia 2027 r., na dostosowanie odpowiednich powierzchni/pojemności miejsc do przechowywania nawozów naturalnych przez gospodarstwa posiadające obsadę zwierząt do 210 DJP.

Uwzględniając słowa wygłoszone przez panią Ursuę von der Leyen - Przewodniczącą KE w orędziu o stanie Unii w 2023 r.¹, biorąc jednocześnie pod uwagę obecnie panującą sytuację na świecie oraz uwzględniając potrzebę utrzymania konkurencyjności sektora rolnego, liczę na akceptację Panów Komisarzy planowanych rozwiązań.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Czesław Siekierski
/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) dyrektywa Rady z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (91/676/EWG) tzw. dyrektywa azotanowa
- (2) ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, 1688, 1890, 1963, 2029)
- (3) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz.U. z 2023 r. poz. 244) tzw. program azotanowy

Załączniki:

1. Robocze tłumaczenie listu

Do wiadomości:

Pan Dariusz Klimczak - Minister infrastruktury

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/speech_23_4426